

Nr 360.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående livräntor åt Hanna Jansson m. fl., given Stockholms slott den 19 oktober 1945.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Torsten Nilsson.

Utdrag av protokollet över kommunikationsärenden. hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 19 oktober 1945.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, GJÖRES, ERLANDER, VOUGT, MYRDAL, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG.

Efter gemensam beredning med cheferna för social- och finansdepartementen anför chefen för kommunikationsdepartementet, statsrådet Nilsson.

Med anledning av den 29 november 1944 till järnvägsstyrelsen inkommen framställning från änkan efter banvakten vid statens järnvägar Axel Julius Jansson, Hanna Jansson, hemställde styrelsen i skrivelse den 28 februari 1945, att Kungl. Maj:t måtte medgiva styrelsen att till Hanna Jansson utbetala livränta enligt grunderna i lagen den 5 juli 1901 angående ersättning för skada till följd av olycksfall i arbete, räknat från och med den 1 decem-

ber 1934 eller tio år tillbaka från det Hanna Janssons framställning inkommit till styrelsen.

I särskilda skrivelser, vilka inkommit den 28 juni och den 27 juli 1945, ha f. d. stationskarlen Nils Wilhelm Nilsson och f. d. trafikbiträdet Nils Arvid Kroon hemställt, att Kungl. Maj:t måtte hos riksdagen utverka, att de må tillerkännas livränta enligt grunderna i nämnda lag, räknat från den tidpunkt de med pension lämnade sina respektive befattningar vid statens järnvägar.

Av handlingarna i ärendena inhämtas, beträffande *Jansson*,

att han avled den 19 augusti 1913, efter att ha skadats genom olycksfall i arbetet;

att han icke kunde antagas ha genom eget förvällande förverkat rätten till livränta för sina efterlevande enligt 1901 års olycksfallsersättningslag;

att han efterlämnade änka, Hanna Jansson, född 1881, och en år 1909 född son;

att de båda efterlevande tillerkänts pension från statens järnvägar i vanlig ordning men däremot ej livränta enligt nämnda lag;

samt att Hanna Jansson numera på grund av svag hälsa icke kan utföra något förvärvsarbete, att hennes enda inkomst utgöres av hennes änkepension, uppgående per månad till 102 kronor 50 öre inklusive dyrtidstillägg, och att hennes son numera är gift och icke bidrager till hennes försörjning;

beträffande *Nilsson*,

att han är född den 26 maj 1882;

att han anställdes vid statens järnvägar i april 1904;

att han genom olycksfall i arbetet den 9 maj 1908 skadade vänster arm så svårt, att amputation måste företagas av armen tio centimeter nedanför skulderleden;

att han avgick med ålderspension den 1 juni 1942;

samt att Nilsson i mars 1942 anhöll att vid uppnådd pensionsålder utöver pension erhålla livränta, vilken ansökan järnvägsstyrelsen den 28 april 1942 fann icke kunna föranleda någon styrelsens åtgärd, enär Nilssons framställda anspråk vore att bedöma enligt 1901 års olycksfallsersättningslag och krav å ersättning icke framställt inom i lagen föreskriven tid;

beträffande *Kroon*,

att han är född den 28 september 1892;

att han anställdes vid statens järnvägar i januari 1915;

att han genom olycksfall i arbetet den 24 mars 1916 skadade höger ben så svårt, att detsamma måste amputeras strax nedanför höftleden;

samt att Kroon på därom gjord ansökan beviljades avsked med utgången av juni 1945, därvid han tillerkändes invalidpension (hel pension) med 2,280 kronor för år.

I sin förenämnda skrivelse den 28 februari 1945 har *järnvägsstyrelsen* meddelat, att styrelsen icke kunnat utröna, varför avlidne banvakten Janssons efterlevande ej erhållit livränta enligt 1901 års olycksfallsersättningslag.

Krav på dylik ersättning skulle vid äventyr av talans förlust ha anhängiggjorts genom stämning eller genom påkallande av skiljeavtal inom två år efter dödsfallet. Fastän så icke skett, funne styrelsen det under föreliggande omständigheter skäligt, att Hanna Jansson erhöle livränta retroaktivt för tio år räknat från den dag hon ingivit framställning härom. Det årliga livräntebeloppet komme att uppgå till 270 kronor jämte dyrtidstillägg.

I utlåtande den 23 mars 1945 har *riksförsäkringsanstalten* tillstyrkt den av järnvägsstyrelsen gjorda framställningen.

Statskontoret, som avgivit utlåtande den 17 april 1945, har funnit sig med hänsyn till föreliggande omständigheter icke böra göra erinran mot bifall till framställningen.

Över de av f. d. stationskarlen Nilsson och f. d. trafikbiträdet Kroon ingivna ansökningarna ha särskilda utlåtanden avgivits av järnvägsstyrelsen den 31 augusti 1945 samt av riks-försäkringsanstalten den 25 september 1945.

Järnvägsstyrelsen har funnit det skäligt, att Nilsson från och med den 1 juni 1942, då han avgått med ålderspension, komme i åtnjutande av livränta enligt samma grunder som de, vilka angivits i propositionen 1945: 150 angående livräntor åt vissa befattningshavare och f. d. befattningshavare vid statens järnvägar.

Beträffande Kroon har järnvägsstyrelsen meddelat, att denne vid avskedstagandet räknade $29\frac{3}{4}$ tjänsteår, vilket motsvarade en intjänt pension av 2 268 kronor. Styrelsen funne även i detta fall skäligt, att vederbörande, räknat från avgången ur statens järnvägars tjänst, komme i åtnjutande av livränta enligt de i nämnda proposition angivna grunderna. Vid utbetalning av en eventuell överenskommen livränta komme, fortsätter styrelsen, i enlighet med nämnda grunder avdrag att äga rum för den icke intjänta pensionen eller med ett årligt belopp av 12 kronor jämte därå belöpande tilläggsförmåner.

Riks-försäkringsanstalten har intet att erinra mot, att järnvägsstyrelsen bemyndigas att med Nilsson och Kroon träffa överenskommelse om livräntor enligt grunderna i 1901 års olycksfallsersättningslag. Därest riks-försäkringsanstalten skulle ha fastställt avdrag å livränta till Kroon enligt bestämmelserna i 1916 års olycksfallsförsäkringslag, skulle avdraget ha fastställts till $\frac{1}{120}$ av pensionens grundbelopp eller 19 kronor jämte motsvarande del av rörliga tillägget och kristillägget. Med hänsyn till det ringa belopp, som sålunda skulle avdragas från livräntan i detta fall, ifrågasätter riks-försäkringsanstalten för sin del, huruvida icke eventuell livränta till Kroon enligt grunderna i 1901 års lag må utbetalas till honom utan avdrag för pensionsförmåner.

Axel Julius Jansson, Nils Wilhelm Nilsson och Nils Arvid Kroon ha samtliga under tjänstgöring vid statens järnvägar skadats under sådana förhållanden, att lagen den 5 juli 1901 angående ersättning för skada till följd av olycksfall i arbete varit tillämplig å skadefallen. Jansson avled till följd av de ådragna skadorna. Varken Janssons efterlevande eller Nilsson och Kroon ha emellertid framställt krav mot statens järnvägar inom tid, som

Departements-
chefen.

angavs i 13 § nämnda lag, varför den rätt till ersättning, som kan ha tillkommit dem, i samtliga fall preskriberats. Detta oaktat finner jag i likhet med vederbörande myndigheter skäligt, att livräntor tillerkännas Janssons änka Hanna Jansson samt Nilsson och Kroon enligt grunderna i 1901 års olycksfallsersättningslag. I överensstämmelse med vad som tidigare skett i liknande fall (se propositionen 1945: 150) torde bemyndigande böra utverkas för järnvägsstyrelsen att i enlighet med de principer, som styrelsen i regel tillämpat vid beviljande av dylika livräntor, träffa överenskommelse med förevarande personer om dem tillkommande livräntebelopp. För Hanna Jansson torde livräntebeloppet böra utgå retroaktivt för tio år räknat från dagen för ingivandet av hennes framställning till järnvägsstyrelsen, medan de andra böra erhålla livräntor retroaktivt från tidpunkten för avgången ur statens järnvägars tjänst.

Då Kroon icke intjänat hel pension men likväl erhållit sådan, borde egentligen avdrag ske å den honom tillkommande livräntan med belopp motsvarande skillnaden mellan hel och intjänat pension. Med hänsyn till beloppets ringa storlek torde dock, därest riksdagen intet har att däremot erinra, livränta få utbetalas till honom utan avdrag för pensionsförmåner.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att järnvägsstyrelsen må med Hanna Jansson, Nils Wilhelm Nilsson och Nils Arvid Kroon träffa överenskommelse om livräntor enligt grunderna i lagen den 5 juli 1901 angående ersättning för skada till följd av olycksfall i arbete.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

Fredric Hawerman.